

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

Факультет фінансів

Кафедра фінансів

галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
спеціалізація Фінанси і кредит

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

Форма навчання: денна

МАГІСТЕРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «Фінансове забезпечення розвитку транспортної інфраструктури міста (на прикладі бюджету м. Києва)»

у складі комплексної теми: «Фінанси місцевого самоврядування: проблеми та перспективи розвитку (за матеріалами Київської міської державної адміністрації)»

студента Школьного Станіслава Вячеславовича

Науковий керівник: д.е.н., проф.
Буряченко А.Є.

Київ 2019

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні основи фінансового забезпечення транспортної інфраструктури міста	7
1.1. Сутнісний зміст та структурне наповнення об'єкта дослідження	7
1.2. Інформаційне та програмне забезпечення дослідження транспортної інфраструктури.....	14
1.3. Критична оцінка наукових публікацій з проблематики об'єкта дослідження	18
Розділ 2. Характеристика фінансування транспортної інфраструктури в м. Києві.....	28
2.1. Сучасний стан фінансування транспортної інфраструктури м. Києва .	28
2.2. Аналіз видатків на транспортну інфраструктуру в м. Києві за останні 5 років	33
2.2.1. Утримання та розвиток інфраструктури доріг	42
2.2.2. Динаміка обсягів та рівень виконання планових показників видатків на транспорт бюджету м. Києва	44
2.3. Управлінські рішення для підвищення ефективності роботи муніципального транспорту	50
Розділ 3. Оптимізація структури видатків на транспортну інфраструктуру в місті.....	59
3.1. Світовий досвід фінансування транспортної інфраструктури в містах та можливості його використання в Україні.....	59
3.2. Шляхи оптимізації структури видатків на транспортну інфраструктуру в місті	71
3.3. Пріоритетні напрями фінансування програм в контексті розвитку транспортної інфраструктури у містах	77
Висновки.....	83
Список використаних джерел.....	88
Додатки	96

Вступ

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку світової економіки роль транспорту є надзвичайно великою і вона постійно зростає з кожним роком під впливом розвитку глобальних процесів, науково-технічного прогресу та загального підвищення рівня життя людей. Транспорт являє собою сполучну ланку між виробництвом і споживанням, виконує основні соціальні функції у контексті пасажирських перевезень та слугує одним з головних рушіїв розвитку конкретного регіону. Хоча більшість транспорту продукує сферу послуг, транспортні підприємства та компанії, які приймають участь у перевезенні сировини чи готової продукції відносяться до виробничого комплексу.

Сучасний динамічний розвиток економіки неможливий без відповідного розвитку транспортної галузі. Важливою частиною загальнодержавного транспортного комплексу є функціонування транспортної системи окремих міст. До неї входять об'єкти транспортної інфраструктури, комунальні та державні підприємства з надання транспортних, ремонтних та будівельних послуг, функціонування громадського пасажирського транспорту, організація та регулювання руху різних видів транспорту в місті тощо.

Про актуальність розвитку транспортної сфери в містах свідчить той факт, що на транспорт спрямовується значна частка бюджетних ресурсів, обсяг яких можна порівняти з фінансуванням охорони здоров'я, житлово-комунальним господарством та освітою.

Взагалі, дискусії стосовно необхідності вирішення накопичених проблем транспортного характеру в містах набирають обертів як серед звичайних людей, так і серед державних посадовців. Передусім вони стосуються питань врегулювання ринку транспортних послуг в містах між комунальним транспортом та приватними перевізниками, підвищення рівня якості робіт з ремонту існуючих інфраструктурних об'єктів та будівництва нових, пропорційний розвиток транспортної мережі міста, своєчасне

вирішення проблем функціонування всіх видів транспорту в містах, дотримання політики міста розвитку транспортного комплексу відповідно до національної транспортної стратегії тощо.

Стан наукового вивчення проблеми. Проблематика оптимізації структури видатків місцевих бюджетів на транспорт, створення більш дієвої та ефективної системи розподілу, використання та контролю за цільовим використанням бюджетних ресурсів для розвитку місцевої інфраструктури, підвищення ефективності роботи транспортних підприємств залишається важливою і актуальною як з погляду транспортної складової загальнодержавної стратегії розвитку, так і фінансової практики окремих міст. Вибір теми дипломної роботи обумовлений бурхливим розвитком і трансформацією транспортних систем окремих міст та державної транспортної системи в цілому, об'єктивною необхідністю перегляду обсягів та доцільності фінансування більшості напрямів бюджетних програм з транспортної сфери та шляхи підвищення бюджетного ефекту від видатків.

Предмет дослідження – економічні відносини, що виникають з приводу розподілу і використання бюджетних коштів на функціонування транспортної інфраструктури в містах.

Об'єкт дослідження – сучасний стан та проблеми фінансування транспортної інфраструктури в місті Києві.

Мета дипломної роботи – дослідити структуру видатків бюджету м. Києва на транспорт, виокремити існуючі проблеми у роботі транспортної системи м. Києва та запропонувати шляхи їх вирішення на основі аналізу зарубіжного досвіду.

Для цього в роботі будуть виконанні такі **завдання**:

- вивчити теоретичні засади, сутність і призначення видатків бюджету м. Києва на транспорт;
- дослідити склад і структуру видатків бюджету м. Києва на транспорт;

- дослідити динаміку видатків з бюджету міста на транспорт, виявити та описати недоліки у роботі основних комунальних транспортних підприємств;
- пояснити причини наявності відхилень від планових показників видатків на транспорт з бюджету м. Києва;
- виявити інші проблемні питання функціонування транспортної інфраструктури в містах;
- проаналізувати зарубіжний досвід фінансування транспортної інфраструктури в містах та можливість його використання в Україні.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою даної магістерської роботи стали фундаментальні положення зарубіжної та вітчизняної теорії з питань організації транспортного комплексу в місті. Для досягнення визначеної мети, залежно від складності наукових завдань, застосовувався комплекс загальнонаукових методів: аналіз і узагальнення, класифікація, оцінювання; системний та порівняльний аналіз. Проведено аналіз видатків бюджету м. Києва на транспорт (розділ 2) із застосуванням статистичних та економічних методів. За допомогою методу спостереження та узагальнення досліджено основні проблеми функціонування головних комунальних транспортних підприємств міста та запропоновані шляхи їх вирішення (розділ 3).

Структура і обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми дослідження, визначаються мета, завдання, предмет, об'єкт, інформативна база та методи дослідження. Перший розділ присвячено загальній теоретичній характеристиці теми дослідження. У другому розділі безпосередньо наводиться аналіз видатків бюджету м. Києва на транспорт. В третьому розділі сформульовано основні напрями вдосконалення функціонування транспортної системи міста та підвищення ефективності роботи основних комунальних транспортних підприємств. У висновках сформульовано основні результати роботи. Робота

викладена на сторінках друкованого тексту, що містить список використаних джерел із найменувань та додатків.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про столицю України - місто-герой Київ» від 1999р.;
2. Закон України «Про затвердження методики розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1146-09>;
3. Закон України «Про порядок організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1282-13>;
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018р. №430-р «Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року» - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80>;
5. Бюджетний кодекс України: Офіційне видання / Україна, Верховна Рада – К.: Парламентське вид-во, 2010. – 1778 с.;
6. Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kievcity.gov.ua/content/13_strateghija-rozvytku-2025.html;
7. Амоша О.І. Європейський досвід забезпечення ефективного функціонування підприємств міського пасажирського транспорту /– 2010р. – № 4.– С.179–189;
8. Бабич Т.С. Макрофінансове бюджетування: навч. посіб. / Т.С. Бабич, Т.В. Жибер; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. – К.: КНЕУ, 2011.;
9. Базилюк А.В. Фінансове та обліково-аналітичне забезпечення підприємств дорожньо-транспортного комплексу: монографія, 2016р.;
10. Буряченко А.Є., Гераймович Л. Світовий досвід фінансування розвитку інфраструктури міст – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ierjournal.com/journals/20/2014_6_Buriachenko_Geraimovich.pdf;
11. Буряченко А. Є. Використання іноземного досвіду фінансування місцевої інфраструктури /А. Є. Буряченко // Вчені записки : зб. наук. пр.

- / М-во освіти і науки України ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана" [відп. ред. А. Ф. Павленко]. — 2012. — Вип. 14. — Ч. 1. — С. 218–224;
12. Буряченко А.Є. Нові підходи до формування структури фінансів місцевого самоврядування / Фінанси, облік і аудит: Зб. наук. праць. – Вип.30. – К.: КНЕУ, 2017. – С. 45-54.;
 13. Буряченко А. Є. Проблемні питання розробки й упровадження фінансової політики на місцевому рівні / А. Є. Буряченко // Ринок цінних паперів в Україні. – 2008. - № 7-8. – С.3-9.;
 14. Буряченко А.Є., Функціональна децентралізація та вдосконалення системи бюджетних відносин / Фінанси України. – 2014. –№ 2;
 15. Буценко І.М. Розвиток транспортної системи України в умовах євроінтеграції / І.М. Буценко, І.М. П'янкova // Сучасна економічна теорія та пошук ефективних механізмів господарювання: зб матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Сімферополь, 16-17 березня 2012 р.) / відп. ред. Л.А. Кравченко. – Саки: Фенікс, 2012. – 426 с.;
 16. Вакуленко К. Є. Особливості управління міськими пасажирськими транспортними системами: монографія, 2013р.;
 17. Вакуленко К. Є., Доля К. В. Управління міським пасажирським транспортом: навчальний посібник, 2015р.;
 18. Василик О.Д. Бюджетна система України: підручник / О.Д. Василик, К. В. Павлюк – К: Центр навчальної літератури, 2004 – 544 с.;
 19. Власова В. П. Особливості формування та функціонування системи пасажирського транспорту міста Києва / – 2012. –[Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/29813/1/82.pdf>;
 20. Гапонюк М.А. Місцеві фінанси: курс лекцій / М. Гапонюк, А.Є. Буряченко – Київ: КНЕУ, 2011р. – 646 с.;
 21. Гапонюк М.А. Місцеві фінанси у схемах і таблицях: навч. посібник / М.А. Гапонюк, А.Є. Буряченко, В.П. Яцюта та ін. – Київ: КНЕУ, 2010р. – 600 с.;

22. Гризоглазов Д. В. Перспективи розвитку місцевого самоврядування в контексті фінансової децентралізації / Гризоглазов Д. В. // Фінансова децентралізація та сталий розвиток: зб. матеріалів II міжнар. наук.-практ. семінару студентів і молодих вчених, Київ, 23–24 берез. 2017 р. / ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; редкол.: Д. Г. Лук'яненко (голова) [та ін.]. – Київ: Аграр Медіа, 2017. – С. 13–14
23. Гукетлев Ю. Х. Зарубежный опыт развития городского пассажирского транспорта [Електронний ресурс] / Ю. Х. Гукетлев, Я. С. Ткачева, Э. Ю. Гукетлев // Новые технологии. – 2016. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/zarubezhnyy-opyt-razvitiya-gorodskogo-passazhirskogotransporta>;
24. Дивінець О.Л. Стратегічні пріоритети розвитку міських електротранспортних підприємств України / Дивінець О.Л. // Європейський вектор економічного розвитку. – 2015. – № 1 (18) – С.74-83.;
25. Димченко О.В. Обґрунтування тенденцій розвитку підприємств міського електричного транспорту у контексті євроінтеграційних процесів в Україні / О.В. Димченко, А.С. Круду // Комунальне господарство міст. Науково-технічний збірник. — 2014. —№113. — С. 3-10;
26. Доля В. К. Пасажирські перевезення: підручник, 2011р.;
27. Жибер Т.В., Коломієць Г.Б. Бюджетна система: навч.-методич. посібник для сам ост. вивчення дисципліни. — К.: КНЕУ, 2009. — с.65-72;
28. Жибер Т.В. Удосконалення процесу бюджетування в Україні // Фінанси України. – 2009. - № 8;
29. Затонацька Т.Г. Розвиток транспортного сектору економіки України: існуючий стан та європейський досвід / Т.Г. Затонацька // Економіка: реалії часу. – 2015. – №1(17). – С. 180-189;

30. Захожай К., Паславський О. Статистичне оцінення ефективності структурної політики з використанням видатків місцевих бюджетів України // ISSN 0372-6436. Вісн. НАН України, 2011, №11;
31. Зінь Е.А. Управління автомобільним транспортом: Навчальний посібник / Е.А. Зінь // - Рівне: НУВГП, 2011 р.- С.10;
32. Кара Н.І. Сучасні тенденції розвитку ринку транспортних послуг/ Н.І. Кара, Г.В. Корецька, В.Р. Крайівська // Наук. вісн. НЛТУ України: зб. наук.-техн. пр. – 2010. – №6. – С. 214-221;
33. Карлін М.І. Державні фінанси України: Навч. посіб. — К.: Знання, 2008. — с. 53-62.;
34. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: підручник, 2006р.;
35. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 640 с.;
36. Кондратюк С. Я. Бюджетні правила в контексті децентралізації бюджетної системи / С. Я. Кондратюк // Ринкові, державні та корпоративні структури в умовах глобальних трансформацій: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Одеса, 25–27 верес. 2014 р.) / відп. за вип. О. В. Горняк; І. А. Ломачинська; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. – Одеса : Гельветика, 2014. – С.122–125.;
37. Кондратюк С. Я. Бюджетна система [Електронний ресурс]: практикум, навч. посіб. / С. Я. Кондратюк, Т. В. Жибер, Г. Б. Коломієць, Є. О. Малік [та ін.]; наук. ред. В. М. Федосов ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Електрон. текстові дані. – Київ : КНЕУ, 2015.;
38. Кондратюк С. Я. Оцінка якості бюджетного процесу в Україні та шляхи її підвищення / Кондратюк С.Я., Панченко М.В. // ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – Київ. – 2014.;
39. Костецький В.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств міського електротранспорту: дисертація, 2010 р.;

40. Лудченко Я.О., Третяков І.М. Транспортна політика та правління попитом на послуги міського пасажирського транспорту – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://publications.ntu.edu.ua/visnyk/26_1_2013/567-573.pdf;
41. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: Підручник. — К.: Наукова думка, 2006 р. — с. 62-81;
42. Макаренко М.В. Економіка транспорту: навчальний посібник;
43. Максаковський В.П. «Географічна картина світу», Кн. І: Загальна характеристика світу, Москва, Дрофа, 2008, 4-е видання;
44. Миронова Т.Л., Добровольська О.П., Процай А.Ф., Колодій С.Ю. Управління розвитком регіону, 2006р.;
45. Оболенська Т.Є. Управління сучасним містом: підручник, 2008р.;
46. Овчар П.А. Зарубіжний досвід державного регулювання у сфері транспортних послуг;
47. Опарін В.М. Бюджетна система: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк. – К.: КНЕУ, 2004.;
48. Опарін В.М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): монографія / В.М. Опарін – К.: КНЕУ, 2005. – 239 с.;
49. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посіб. / В. М. Опарін. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К.: КНЕУ, 2002.;
50. Опарін В. М. Бюджетна система України: тренінг-курс : навч. посіб. / [В. М. Опарін, С. Я. Кондратюк, Є. О. Малік та ін.]; за ред. В. М. Опаріна. – Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2012.;
51. Павлюк А.В. Ідентифікація методів державного регулювання ринку послуг автомобільного транспорту в регіоні / А.В. Павлюк // Вісник НАДУ. – 2015. – №4. – С. 78-86;
52. Палант О.Ю. Логістика транспортного комплексу регіону (перспективи інвестування та інноваційного розвитку): монографія / О.Ю. Палант. – Харків: Золоті сторінки, 2014. – 168 с.;

53. Погребицький М. Напрями розвитку транспортного комплексу та системи міжнародних перевезень / М. Погребицький // Зб. наук. праць НАДУ при Президентіві України. – 2016. – № 1. – С. 355-365;
54. Прейгер Д.К., Собкевич О.В., Ємельянова О.Ю. «Стратегічні напрями розвитку транспортної галузі України у після кризовий період», аналітична доповідь, 2012р.;
55. Романенко О.Р. Фінанси: навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни. – 2-ге вид., перероб. і доп. / О. Р. Романенко, С. Я. Огородник, М. С. Зязюн, А. А. Славкова. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.;
56. Сахно Є.Ю., Дорош М.С., Ребенок А.В. Менеджмент сервісу теорія та практика: навчальний посібник, 2017р.;
57. Сивульська Н. М. Реформа децентралізації: об'єднання територіальних громад – крок до фінансової самостійності / Н. М. Сивульська // Фінансові механізми забезпечення розвитку економіки України в сучасних умовах: зб. наук. матеріалів Всеукр.наук.-практ. конф., 15 квіт. 2016 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана», каф. фінансів, каф. фін. ринків. – Київ : Аграр Медіа Груп, 2016.;
58. Сидоренко Ю.В. Розвиток міського електротранспорту та його роль в економіці міста / Сидоренко Ю.В.// Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. – 2014.- Т.19.- Вип. 2/2.– С. 170-173.;
59. Скоробогатова Н.Є. Інвестиційна активність регіонів України / – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://194/44/242/244/Partial/Natural/nvkpi/2009-5/4.pdf>;
60. Солодкий А.І., Горєв А.Е., Бондарева Е.Д. «Транспортна інфраструктура» 2017р.;
61. Федосов В.М, Юрій С.І. Бюджетна система: підручник/ на наук. ред. - К.: центр учбової літератури; Тернопіль: економ. думка. 2012-871с.;
62. Федосов В.М., Опарін В.М., Сафонова Л.Д. Бюджетний менеджмент: підручник за заг. ред. В. Федосова – К.:КНЕУ, 2004. – 864 с.;

63. Юрій С. І. Фінанси: навчальний посібник / С. І. Юрій, В. М. Федосов; Мін-во освіти і науки України. – К.: Знання, 2008. – 611 с.;
64. Nash C., Whitelegg J. (2016). Key research themes on regulation, pricing, and sustainable urban mobility. *International Journal of Sustainable Transportation* 10, 1, pp. 33-39;
65. Neirotti P., De Marco A., Cagliano A.C., Mangano G., Scorrano F. (2014). Current trends in Smart City initiatives: Some stylised facts. *Cities* 38, June 2014, pp. 25–36;
66. Rudolph F., Black C., Glensor K., Hugging H., Lah O., Mcgeever J., ET AL. (2015). Decision-Making in Sustainable Urban Mobility Planning: common practice and future directions. In: *World Transport Policy and Practice* 21.3 (2015), pp. 54-64;
67. Автомобільний та міський транспорт - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/timeline/Avtomobilniy-ta-miski-y-transport.html>;
68. Відкритий бюджет міста Києва - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://kyivcity.gov.ua/finansy_ta_biudzhel/biudzhel/vidkrytyi_biudzhel_Shortcut_227363.html;
69. Звіт про виконання Бюджету м. Києва за 2013 рік;
70. Звіт про виконання Бюджету м. Києва за 2014 рік;
71. Звіт про виконання Бюджету м. Києва за 2015 рік;
72. Звіт про виконання Бюджету м. Києва за 2016 рік;
73. Звіт про виконання Бюджету м. Києва за 2017 рік;
74. Офіційний сайт державного комітету статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua;
75. 9 тенденцій розвитку міського транспорту в близькому майбутньому: за станом на 19 квітня 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://daily.afisha.ru/brain/5340-9-trendov-gorodskogotransporta-blizhayshego-buduschego>;

76. Державно-приватне партнерство в Україні: стратегії фінансування державних/муніципальних проектів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.eef.org.ua;
77. Звіт з проведення соціального експерименту Civitas Flow «Пішохідний та велосипедний рух і затори: 15 основних фактів щодо міст», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://h2020-flow.eu>;
78. European Green City Index [Electronic resource]. – Available from: http://www.siemens.com/entry/cc/features/greencityindex_international/all/en/pdf/report_en.pdf.